

Rosselló, una lectura tècnica sobre el patrimoni

Ds, 16/04/2016 per Eloi Aran Sala

[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

(Eloi Aran) Durant el dia d'avui, dissabte 16 d'abril, ha tingut lloc la "Visita i Jornada tècnica a Rosselló. Sobre l'esfondrament del campanar de l'església parroquial de Sant Pere de Rosselló, Lleida", organitzat per [l'AADIPA](#) (Agrupació d'Arquitectes per a la Defensa i Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic), [l'Ajuntament de Rosselló](#), [ArpArg](#) (Associació de Restauradors del Patrimoni Arquitectònic) i el [Bisbat de Lleida](#). Què ha aplegat a aquestes institucions tan diverses i a uns 80 professionals del sector (a més a més de les càmeres de TV3)? Aquest [vídeo](#) que ha donat força voltes per les xarxes i que parla per ell mateix:

La jornada s'ha iniciat visitant *in situ* l'estat actual del temple parroquial de [Sant Pere ad víncula](#), del poble de Rosselló (a 10min de Lleida), guiats per [Miquel Àngel Sala](#), arquitecte del Bisbat de Lleida. La veritat és que, tot i que ja ha estat tret a la runa i consolidades les restes dels murs, l'aspecte impressiona tant pel seu exterior com per un interior on resta de forma anecdòtica la barana del cor suspesa nua i sense referència.

Posteriorment han tingut lloc les ponències en un saló d'actes de l'Ajuntament de Rosselló ple a vessar. En l'acte de benvinguda i inauguració de les ponències [Mons. Salvador Giménez](#), Bisbe de Lleida, ha tingut unes breus paraules on ha destacat que, tot i que l'església pertany a la mateixa comunitat cristiana de Rosselló, la conservació del patrimoni cultural és una tasca comuna on cal la col·laboració entre la institució eclesial i les civils (especialment el món tècnic).

Les ponències del matí han començat amb la reivindicació de la importància del temple dissenyat per l'arquitecte [Josep Burria](#) al s. XVIII (que també va fer el temple de Torres de Segre i va dur part de les obres de la nova catedral de Lleida), per part dels doctors [Ximo Company](#) i [Isidre Puig](#). Posteriorment ha parlat l'arquitecte municipal [Noemí Bañeres](#) en un emocionant discurs sobre la vivència i seguiment dels fets de l'esfondrament del campanar. Cal destacar les diverses problemàtiques en que es troben els arquitectes municipals a l'hora d'entomar una problemàtica semblant amb escassetat de recursos temporals i econòmics quan es tracta d'actuacions d'urgència sobre el patrimoni històric i de titularitat privada (tot i que ha destacat i agraït la bona predisposició del bisbat en el cas de l'església de Rosselló).

Després d'una pausa ha tingut lloc la intervenció de l'arquitecte de Miquel Àngel Sala, que ha compartit l'estat de l'estudi actual de les causes de l'esfondrament desgranant-ne detalladament les causes. Ha utilitzat un símil molt pedagògic: el campanar (de 20m d'alçada i una planta quadrada d'uns 4,5m de costat) estava construït per un mur de dos fulls independents i de característiques estructurals diferents, una primera capa exterior de carreus de pedra de 20cm i una capa interior de paredot de pedres diverses i argamassa de 80cm de gruix. Degut a problemes de filtracions, l'argila del paredot perd cohesió i es desfà. En definitiva, **és com si el campanar estigués format per una fina capa de vidre per fora (element rígid) i plastilina per dins (element plàstic)**. Quan desapareix i es desfà el paredot, la capa de carreus entra en càrrega i, donat que les cantonades estaven desvinculades, els plans del campanar no suporten la càrrega i fan fallida.

És el que podem veure en el vídeo: la cantonada "peta", cau material del paredot, entra en càrrega la pell fina dels carreus i tot se'n va en orris. Per sort, ja s'havia detectat l'esclatxa de la cantonada uns dies abans i estava protegit a l'espera d'una intervenció de restauració que ha arribat massa tard. El sorprenent del cas és que aquesta esquerda, com ha anunciat **Nació Digital** avui mateix ([notícia](#)), ja era visible fa dotze anys en unes fotografies trobades posteriorment a l'Ajuntament de Rosselló però van quedar tapades per una restauració superficial.

No he pogut assistir a la taula rodona al final de la jornada, però m'aventuro a treure'n algunes conclusions personals:

- És un deure de la comunitat cristiana ser la primera en valorar i vetllar pel seu patrimoni (de fet, a Rosselló van ser els campaners els primers en donar el toc d'alerta a l'anar a donar corda al rellotge!), però alhora cal una major comunicació (de caràcter recíproc) amb els organismes públics per tal d'establir protocols d'actuació tant en situació preventiva com d'urgència.
- La valoració del patrimoni eclesial en perspectiva artística està molt bé i és necessària de cara a la seva divulgació, reconeixement, obtenció de recursos (turisme), per no parlar de la seva clara finalitat pastoral o "kerygmàtico-mistagògica", però solen faltar dins dels àmbits eclesials figures tècniques que en facin valoracions constructives. Caldria una "itv" interna per tal de sol·licitar ajudes públiques en els casos que ho requereixin atès que, tot i ser un patrimoni privat, aquest també és un bé públic.
- Els campanars solen ser senyal de identitat tant de la comunitat cristiana com de la població on s'hi insereix (Només cal veure quants congressos o actes a Barcelona tenen de fons els perfils de les torres de la Basílica de la Sagrada Família en els seus cartells). També són elements de gran esveltesa i d'una certa "perícia constructiva", així com les voltes de les naus dels temples, que mereixen especial atenció. No deixa de ser curiós que en una localitat que ha perdut el seu campanar, a les 12 del migdia es repiquin telemàticament les campanades pel sistema d'altaveus del poble. Valgui això com a nota d'un moviment que reconeix les campanes i el seu so com quelcom propi, com el recent cas de les campanades de la catedral de Girona.
- Finalment, hi haurà patrimoni viu mentre hi hagi una comunitat cristiana viva que sàpiga entendre i protegir el llegat amb el qual s'ha anat "emparaulant" la seva fe i, per altra banda, transmetre'l també amb nous llenguatges formals, que seran una nova responsabilitat i benefici per a tothom.